

Sygn. akt I C 354/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2023 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny:
Przewodniczący: sędzia Tadeusz Kotuk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 listopada 2023 r. w G. sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. we W. przeciwko Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. w G.

o zapłatę

oddala powództwo;

zasądza od powoda (...) sp. z o.o. we W. na rzecz pozwanego Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej im. F. S. w G. kwotę 3.617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty – tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Stan faktyczny

W dniu 25 listopada 2022 r. pomiędzy M. T. (1) a (...) sp. z o.o. we W. doszło do zawarcia umowy powierniczego przelewu wierzytelności mających wynikać z umowy zawartej przez M. T. (1) w dniu 7 października 2021 r. ze Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową w G. (nr (...)).

Dowód: umowa przelewu, k. 23-26

W stosunku do M. T. (1) ogłoszono upadłość postanowieniem Sadu Rejonowego w Wałbrzychu w dniu 12 kwietnia 2023 r. (sygn. SW1W/GU/172/2023). Postępowanie upadłościowe prowadzone przez syndyka jest w toku ((...)-s/ (...)).

Dowód: informacje powszechnie dostępne z Krajowego Rejestru Zadłużonych

Umowa powierniczego przelewu wierzytelności nie została jak dotąd w całości wykonana: cesjonariusz w jej ramach wysłał kredytodawcy oświadczenie o skorzystaniu z sankcji tzw. kredytu darmowego (z dnia 5 grudnia 2022 r.) oraz wniósł w dniu 1 czerwca 2023 r. pozew przeciwko kredytodawcy do Sądu Rejonowego w Gdyni.

Okoliczności bezsporne

Ocena dowodów

Umowa przelewu wierzytelności nie budzi wątpliwości, a jej tekst nie nasuwa istotnych wątpliwości interpretacyjnych, co oznacza, że wykładnia umowy dokonana przez sąd opierała się na dyrektywach z art. 65 § 1 k.c. Strony nie twierdziły i nie dowodziły, że jej tekst jest sprzeczny ze zgodną wolą stron (art. 65 § 2 k.c.).

Pozostałe okoliczności faktyczne niezbędne do prawidłowego wyrokowania są bądź bezsporne, bądź wynikają z urzędowych informacji z Krajowego Rejestru Zadłużonych.

Kwalifikacja prawna

Umowę stanowiącą *causae praelewu* wierzytelności (art. 510 § 1 k.c.) sąd zakwalifikował jako umowę o świadczenie usług zbliżonych do zlecenia – w rozumieniu art. 750 k.c. Umowa ta do chwili zamknięcia rozprawy była w toku i nie została w całości wykonana, w szczególności nie został zrealizowany jej zasadniczy cel w postaci „wyegzekwowania” przez zleceniobiorcę przelewanych wierzytelności. Złożenie pozwu jest w tym kontekście tylko jedną z łańcucha kilku czynności, które finalnie miałyby do takiego skutku prowadzić (kolejnymi – w zwykłym biegu tego rodzaju spraw – mogą być: wniosek klauzulowy, wniosek o wszczęcie egzekucji, rozliczenie uzyskanych wpłat, przekazanie odpowiedniej części uzyskanej wierzytelności cedentowi z odpowiednim sprawozdaniem cesjonariusza).

Zawarte w § 3 umowy przelewu zobowiązania cesjonariusza konstytuują typowe czynności usługowe związane z dochodzeniem roszczeń, zbliżone treściowo z powszechnie spotykanymi umowami o świadczenie usług prawnych (adwokackich, radcowskich). Tak więc sama umowa stanowiąca *causae praelewu* jest klasyczną umową nazwaną o świadczenie usługi zbliżonej do zlecenia w rozumieniu kodeksowym (art. 750 k.c.), a fakt, że jest zawarta w tekście umowy obejmującej także skutki praworzeczowe (cesja) nie zmienia jej treści, lecz tylko sytuuje ją jako gospodarcze uzasadnienie przelewu oraz powierniczego charakteru tegoż. Od strony redakcyjnej jest oczywistym i dopuszczalnym, że jeden dokument może obejmować kilka różnych umów (rzeczowych i zobowiązaniowych) lub innych różnorodnych stypulacji (np. zapis na sąd polubowny, umowa dotycząca prawa właściwego itd.), nie muszą one być nawet wyodrębnione w sposób wyraźny lub wprost nazwane.

Indyferentny jest fakt, że strony w umowie same nie nazwały wyraźnie umowy będącej podstawą cesji.

Powód – mimo zobowiązania Przewodniczącego (opartego na art. 156² k.p.c.) dotyczącego ewentualnego stosowania w sprawie art. 102 ust. 1 Prawa upadłościowego – nie przedstawił w tym względzie żadnej spójnej koncepcji, twierdząc jedynie, umowa cesji nie jest umową zlecenia, co samo w sobie jest zupełnie oczywiste, tyle że nie dotyczy istoty problemu, który dotyczy kwalifikacji umowy zobowiązującej stanowiącej podstawę cesji (por. art. 510 § 1 k.c.).

Zgodnie z art. 102 ust. 1 Prawa upadłościowego z 2003 r. „Zawarte przez upadłego umowy zlecenia lub komis, w których upadły był dającym zlecenie lub komitentem, a także umowy o zarządzanie papierami wartościowymi upadłego wygasają z dniem ogłoszenia upadłości. Wierzytelność z tytułu poniesionej wskutek tego straty może być dochodzona w postępowaniu upadłościowym”. W doktrynie słusznie wskazuje się, że skutek z tego przepisu obejmuje także umowy o świadczenie usług w rozumieniu art. 750 k.c. (por. P. Janda [w:] Prawo upadłościowe. Komentarz, wyd. III, Warszawa 2023, art. 102, str. 300-301) i sąd orzekający pogląd ten podziela jako trafny, wypracowany jeszcze pod rządem Prawa upadłościowego z 1934 r.

Upadła nie była zleceniobiorcą (świadczącym usługę), lecz dającą zlecenie (zlecającą usługę) – nie ma więc zastosowania ust. 2 artykułu 102 Prawa upadłościowego z 2003 r.

Powyższe oznacza, że z dniem 12 kwietnia 2023 r. (data ogłoszenia upadłości M. T.) umowa stanowiąca podstawę przelewu wygasła ze skutkiem *ex nunc*. Wygaśnięcie tej umowy wpływa negatywnie na skuteczność samego przelewu, który nie był definitywny, lecz uzależniony od wyniku (skuteczności) czynności usługowych. Skoro więc od wspomnianej daty nie obowiązuje umowa stanowiąca podstawą prawną czynności rozporządzającej o charakterze powierniczym, to od tego samego momentu powód nie jest już cesjonariuszem (nabywcą wierzytelności), gdyż nie posiada żadnego tytułu prawnego do objętych umową wierzytelności. Nie może więc w ogóle skutecznie kontynuować realizacji umowy o świadczenie usług, a jeżeli działa w tym zakresie dalej, czyni to wyłącznie na własne ryzyko, skoro jest podmiotem profesjonalnym.

Wygaśnięcie umowy zobowiązującej stanowiącej podstawę przelewu powierniczego oznacza jego nieważność wynikającą z art. 510 § 2 k.c., skutkującą uznaniem braku legitymacji czynnej powoda w niniejszym procesie.

Rozważanie pozostałych twierdzeń i zarzutów stron w obliczu powyższej konkluzji jest zbędne, bo nie miałyby żadnego wpływu na treść wyroku, dodatkowo negatywnie wpływając na zwięzłość jego uzasadnienia.

Mając na względzie powyższe powództwo oddalono (**punkt I.**) na brak legitymacji czynnej w stosując art. 102 ust. 1 Prawa upadłościowego z 2003 r. w zw. z art. 510 § 2 k.c.

Koszty

Powód jako przegrywający w całości proces jest obowiązany zwrócić wygrywającemu pozwanemu koszty procesu, na która składa się: opłata za czynności adwokackie w stawce minimalnej (3.600 zł, § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, ze zm.), opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł) oraz odsetki od kosztów – art. 98 k.p.c. (**punkt II.**).